



SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrtne za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglose primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprtre reklamacije so poštnine proste.

Kmetje in volilna pravica.

Gotova stvar je, da dobimo v Avstriji kmalu novo volilno pravico. Vsaka dežela, vsak narod, da, vsaka stranka je sedaj na delu, da bi ji bila nova volilna pravica v korist. Zato tudi kmečki stan ne sme počivati! V časopisih in v listih se mora jasno označiti, kaj se zahteva glede nove volilne pravice. Kmetje na Češkem, češki in nemški, so že postavili svoje zahteve, slovenski kmetje pa še vedno spijo. Da bi jih vzdramili in vzbudili v njih zanimanje za pereče vprašanje, bomo danes nekatere kmečke zahteve omenili. Izjavljamo pa, da je naš list slovenskim kmetom kot njihovo glasilo vedno rad na razpolago, da objavljajo v njem svoje misli o volilni pravici.

Splošna kmečka zahteva.

Zastopniki posestva, in sicer majhnega in velikega posestva, imajo sedaj v državnem zboru avstrijskem večino. Mandati se morajo toraj na vsak način pri novi volilni pravici tako razdeliti, da bodo tudi v državnem zboru, ki se bo izvolil po novem načrtu, obdržali večino. Kmetje stavijo to zahtevo, ker valed važnosti njihovega stanu za državo nikakor ne gre, da bi se po novi volilni pravici morali kmetje kaznovati ter se spraviti ob odločilni vpliv v državni zbornici. Nadalje stavijo to zahtevo, ker njihov stan tvori sedaj še vedno večino vsega prebivalstva v Avstriji. Pa bo tudi na korist države, če bodo imeli kmečki zastopniki večino. Kmet ljubi svojo zemljo, valed tega tudi svojo državo in je ne bo izdajal. On želi mir, ker samo v miru in redu prospera njegov stan, zato se ne bo nikdar zavzemal za prekucnijske nazore. Zgodovina

nam kaže, da so začele velike države propadati, ko je propadel kmečki stan. Avstrija si torej sama sebi stori veliko depoto, ako zagotovi kmetom v novem državnem zboru zopet večino.

Kakšno volilno pravico?

Kmetje niso nikakor proti splošni in enaki volilni pravici. Če se mestom in velikim obrtnim krajem ne bo dala prednost, ampak bo volilna pravica resnično enaka, potem morajo kmetje s svojimi uslužbenci itak imeti večino v državnem zboru in potem se uresniči tudi splošna kmečka zahteva, kakor smo jo označili v prejšnjem odstavku. Volitev naj bo dolžnost, kajti sedaj izostanejo od volitev navadno zelo miroljubni ljudje, ki bodo v slučaju, da bodo morali voliti, volili z drugimi kmečkimi tovariši v svojo korist. Zaradi bivanja v enem kraju, da ima tam mož volilno pravico, se mora neki rok nastaviti, ki ne sme biti prekratek.

Delitev okrajev.

Kmetje nikakor ne morejo privoliti, da bi se združili deželni okraji z velikimi mesti in obrtnimi kraji. Velika mesta in obrtni kraji nimajo istih težej kot kmetje, dočim trgi in majhna mesta, kakor je Ptuj, Celje, Brežice, Slov. Gradec zelo soglašajo s kmečkimi zahtevami, ker so premmogi prebivalci tudi sami zemljiški posestniki na deželi. Kmetje torej v združenje z velikimi mesti in obrtnimi kraji ne morejo privoliti, ker bi bile njihove koristi izdane meščanom na milost ali nemilost, kajti kmetje bi ne imeli nikdar upanja do večine v takem volilnem okraju.

Slovenske kmečke zahteve.

Slovenski kmetje ob mejah ugovarjajo že naprej, da bi prišli v volilni okraj, kjer imajo

nemški kmetje večino. Nemci in Slovenci so po jeziku ločeni, in naj vlada ne združi, kar je Bog ločil. Slovenski kmetje že tudi naprej ugovarjajo, da bi se dajale nemškim naselbenikom kake predprave pred kmeti. Slovenski kmet mora ravno tako z davki za državo skrbeti kakor nemški privaudranec. Ker so torej dolžnosti enake, naj bodo tudi pravice enake!

Če bo podlaga novi volilni spremembi pravičnost, se je kmetje ne bojijo, ampak z veseljem pozdravljajo splošno, enako, neposredno in tajno volilno pravico!

Politični ogled.

Mesta proti kmetom. Ker je v zadnjem času cena živine v Avstriji nekoliko višja kakor minola leta, so meščani zelo vznemirjeni. Toda namesto, da bi pazili na mestne mesarje, ali morda ne prodajajo mesa predrago, hočejo oškodovati naravnost kmete. Zahtevajo namreč, da se odpre meja za uvoz ruske in rumunske živine. Čim več živine se upelje, tem ceneja je domača živina. Kmečke občine morajo ugovarjati proti zahtevi naših mest! Mestne občine skrbijo za svoje koristi, kmečke občine pa ne! Kdaj bo to drugače?

Vlada proti Čehom. Zaradi nemirov v Pragi, ki so jih vprizorili delavci za splošno in enako volilno pravico, se vršijo sedaj obsežne sodnijske preiskave. Zaslediti hočejo zopet veleizdajalsko zaroto. Seveda, ker se gre za Čeha! V tem slučaju je vlada vedno izvanredno stroga. Nemcem pa vse pusti. Vsaka nemška beznica ima sliko Bismarkovo in nemškega cesarja Viljema in vsak nemški dijak govori in misli samo na to, da pomaga enkrat

LISTEK.

Razglednice.

(Spomini na moje rokodelsko potovanje. — Števo E. . .)

Videti Ljubljano in ostati v njej nekaj časa, to so bile od nekdanj moje srčne želje. Ko sem med raznimi zanimivostmi obhodil nekaj spodnještajerskih trgov in vasi, sem jo udaril naravnost v belo Ljubljano.

Kdor še ni bil nikdar v mestu, ta se je pač čudil, gledajoč to mestno vrvenje, tako tudi jaz; kakor deseti brat sem taval po ljubljanskih ulicah, nevedoč kam bi se obrnil. Kar mi potrka nekdo na ramo. Bil je moj stari prijatelj France, ki je opravljal tu v mestu čevljarstvo obrt.

„O France, Bog te živi! Kako, kako?“ pozdravim ga veselo.

„Ti tukaj, kaj pa te je prineslo semkaj?“

„Dela iščem, vedi, da sem sedaj na rokodelskem potovanju in mislim tu ostati par mesecev.“

„Če je taka, pa kar z menoj pojdi“, je dejal, „jaz ti bom preskrbel vse.“

Kaj sem hotel — z veseljem sem šel.

Mojster, pri katerem je delal France, je imel veliko hišo doli na koncu mesta. Tu so bile zastopane vse obrti. Imeli so tu čevljarje, mizarje, peke, kovača, kurjača, hlapce in dekle, tako, da je bilo znatno skupno število družine.

Družina je sedela ravno pri večerji, ko sva prišla s Francetom in me je predstavil. Sklenili so koj, da bom jaz tu dobil delo, ker pa ni bilo gospodarja doma, se je po kratki debati določilo, da počakam do jutri.

Ker še nisem bil sprejet, še nisem imel svoje postelje, zato so sklenili, da bom prenočil v sobi hišnega barvarja in pleskarja, ki je imel dve postelji. „Dobro“, sem si mislil, „morda bom pa kaj zanimivega zvedel od starega rokodelčiča.“

Moj nočojšnji kučegazda je bil videti tak, kot bi imel še le sedemdeset božičev na hrbtu, pa jih je imel že več. — Ta si je znal sam umetno napraviti. V svoji sobi je imel najrazličnejše instrumente, s kojimi se je po noči zdravil, knajpal in kratkočasil. Zgovoril si je svojo sobico, da bi imel božji mir tam v kotu. Čudak je bil ta „anštrajhar“, kakor smo ga imenovali. Videl sem, da mu ni bilo nič po volji, da je dobil nočoj gosta, vendar mi ni tega očitno kazal. Peljal me je v sobo. Raz-

lične stvari, ki sem jih tu videl, so mi pričale, da mož rad čita „Družinsko Pratico“ — videl sem veliko zalogo Felerjevih kroglic iz Stubice. Povpraševal sem ga to in ono, a mi ni odgovoril; pozneje sem se prepričal, da ga vsake štirinajst dni prime neka „bolezen“, ko noče govoriti in baš tedaj sem ga zalotil v kritičnem času.

Drugo jutro sem se zbudil, ko je bil že dan; skozi okno sem videl na bližnji zvonik uro, ki je kazala šest. Čas je bilo vstati. Moj tovariš jo je že odkuril iz sobe, da nisem vedel kdaj, zato sem se tudi jaz urno oblekel in šel — —. Pa kaj to — presneto! — vrata so bila zaklenjena. Potresel sem enkrat, dvakrat — nič. „O čakaj, lisjak“, sem si mislil, „bom pa skozi okno skočil.“ Tedaj sem se pa še le spomnil, da sem v prvem nadstropju. „Prebita kapa, kaj bo to?“

Vlegel sem se zopet na posteljo in štel minute, četrtinke in — ure, pa nikogar ni bilo. Ura je bila že enajst, šlo je na poludne — tedaj pa mi je bilo dovolj. Pričel sem klicati skozi okno.

„He, ali ni nikjer nobenega človeka, ki bi mi odprl?“ sem vpil ter tolkel po stari omari, da se je hiša tresla. Zdaj se je pričelo

Kmetje, širite svoj stanovski list!